

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

<p>Predplatná cena: Na celý rok ... 4 koruny — hal. Na pol roka ... 2 " — " Na štvrt roka ... 1 " — " <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p>Zodpovedný redaktor: Dr. ALEXANDER ERNSZT, páp. komorník. Majiteľ a vydavateľ: JÁN MOLNÁR.</p>	<p>Redakcia a vydavateľstvo: Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 77. szám. <i>Nem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy de nevin ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify. Rukopisy sa nazpak nedávajú.</i></p>
---	---	--

Boha idú vyhodit' zo škôl!

Slobodní murári už verejne ohlasujú boj proti vyučovaniu náboženstva.

Slobodní murári, socialdemokrati, liberáli a židia aj v Uhorsku už natoľko sa smöhli, že čo medzi sebou posial len potajomne pošepťavali, to teraz verejne hlásajú a žiadajú. Spomenutí neznabohovia a nepriateli viery kresťanskej v mesiaci apríli v Budapešti vydržovali shromaždenie a vyhlásili, že dotiaľ nebude dobre v našej krajine, zakiaľ zo všetkých škôl nebude vytvorené vyučovanie náboženstva.

Aby ale táto bohurúhavá požiadavka bez odpovede neodznela, kresťanského ducha učiteľa a rodičia v Budapešti tiež zariadili veľké shromaždenie, v ktorom dôrazne protestovali proti pohanským požiadavkám slobodných murárov, socialdemokratov a židov a jednohlasne vypovedali, že vyučovanie náboženstva v školách aj na budúce žiadajú, bo náboženstvo je základom ľudskej spoločnosti a kde tento fundament neznabohovia vyvrátili, tam nemôžu jestvovať verejný poriadok a mravnosť.

Na toto protestovanie učiteľov a rodičov kresťanského ducha, slobodní murári, socialdemokrati a židia 2. mája v Budapešti znovu vydržovali shromaždenie a zas uzavreli, že požiadajú patričné vrchnosti, aby všetky školy soštatnené boly a aby potom z nich vytvorené bolo vyučovanie náboženstva. Ponevác ale štát na soštatnenie škôl peňazí nemá, aby k tomu cieľu shabané boly všetky cirkevné majetky. Za veľkého hluku v shromaždení prítomných židovských chalanov a učiteľov, ktorí verejne

vystatujú sa s ich neverou a svoje deti ani krstít nedajú, uzavreli aj to, že v ich boji nepostojia, zakiaľ zo všetkých škôl nevyhodia náboženstvo a Boha.

Nábožnému kresťanovi vlasy až dubkom stávajú keď toto počuje, Čo bude z ľudskej spoločnosti, keď slobodným murárom, socialdemokratom, židom a liberálom podarí sa previesť ich bohaprázdné ciele?

Rodičia už aj včul neraz s plačom sa ponosujú že ich deti sú neporiadne a z napomenutia karhania otca a matky že si nič nerobia. Nuž a potom kto s nimi vydrží, keď v škole zakázané bude deti vyučovať o štvrtom prikázaní: «Cti otca svojho a matku svoju»? Vzdor toho ale, že slobodní murári, socialdemokrati, židia a liberáli, zo škôl vyhodit' chcú náboženstvo a aby to previedli, soštatníť idú všetky školy, predsa nachodia sa takí planí rodičia, ktorí svoju katolícku školu odhodlaní sú na obecnú alebo na štátnu školu obrátiť, keď im to navrhuje ich notár. Miesto toho, že by mu odvetili: my za našu katolícku školu hotoví sme nielen peniaze ale aj svoj život obetovať — aby mu po vôli urobili, v tej nádeji, že jedneho alebo druhého za rychtára bude odporúčať — hneď sú hotoví hlasovať bárs aj na pohanskú školu! Z toho si oni nič nerobia že keď oni svoju katolícku školu za korisť hodia neznabohom, zrieknu sa všetkého práva, že pri štátnej škole budú museť ešte väčšie farchy snášať, aké snášali pri škole katolíckej.

Preto aj komu na srdci leží, aby naša krajina aj na budúce zadržala charakter kresťanský ten keď je reč o tom, jaká má byť škola v

našej obci, či štátna, či obecná a či katolícka, vo svojom kruhu všemožným spôsobom na tom nech pracuje, aby škola aj v budúcnosti len katolícka bola. Kde škola není katolícka, vyučovanie náboženstva není zabezpečené a pokolenia budúcnosti za istý čas prestanú byť katolícke. To nech zapamätajú si takí zaslepení občania, ktorí k vôli buď notárov buď iných, hotoví sú privoliť ku soštatneniu jestvujúcej katolíckej školy. Také pokračovanie neslúži za česť, lež na haňbu katolíkov.

Proti opovážlivému pohybu slobodných murárov, socialdemokratov, židov a liberálov v *obrovskej ľudovej shromaždení 21. mája o pol 3. hodine popoludní v miestnosťach starej snemovne v Budapešti vydržiavanom, ohrožujúce slovo sdivnú katolícki veriaci hlavného mesta*. Úspešný priebeh tohoto shromaždenia zabezpečuje tá okolnosť, že ho sriaďuje stredisko **Katolíckej Ľudovej Jednoty**. Proti attentátu moderných pohanov ale ohrožovať sa majú katolíci po celej krajine. Nech ich ouševňuje tá myšlienka, že v **Uhorsku je jedenásť millionov katolíkov!**

Vo všetkých obciach kde jestvujú organizácie, spolky a družstvá katolíckej vydržiavať treba ohrožujúce shromaždenia a dôrazne protestovať proti najnovšiemu attentátu slobodných murárov, socialdemokratov, židov a liberálov. **Nedajme sa!** Nedajme si zakázať, aby naše deti v našich školách modlil sa smely Otčenáš Zdravas Maria, Verímboha, Desatero Božích prikázaní. Znamenie nášeho Vykúpenia, svätý Kríž nedajme si vyhodit' zo škôl!

Zo škôl treba vyhodit' nie Boha a náboženstvo, lež slobodných murárov a ich prívržencov. Toto s dôrazom ziada kresťanské obyvatelstvo Dhorska.

Minister výučby o školských budovách.

O umiestnení, pofažne stavaní ľudových škôl, minister výučby vydal nariadenie o školských budovách a obsahuje nasledujúce ustanovenia:

Požiadavky na jestvujúce už školské budovy. Neslobodno prijať školskú budovu, ktorá stojí na močaristej, zkazenej pôde, ani takú, ktorá je nebezpečná následkom stavebných nedostatkov. V učebnej sieni na jedno dieťa má

padnúť aspoň 80 kvadrátnych centimetrov, výška, merajúc spodné dosky povaly, má obnášať aspoň 2—4 metre, podlaha nesmie hlbšie ležať ako vonkajšia pôda; plocha oblokov má obnášať jednu šestinú plochy dlážky učebnej siene (v najatých miestnosťach možno dovoliť trochu odchýlky); kachle, ktoré dobre možno kúriť.

Učebnú sieň treba opatrit' predným priestorom (prípadne dreveným), do ktorého môže sa otvárať i viac učební. V najatých miestnosťach v odôvodnených pádoch, od predných priestorov možno i odhliadnuť.

Požiadavky stavby nových škôl. Pozemok má byť na prostriedku obce a v blízkosti nemá byť kréma, bitunok, žrebínek, bykáraň, hlučná alebo smradlavá fabrika, pozemok nech je dľa možnosti ďaleko od tržišťa, železnice, rieky a od strmého potoka. Vo väčších obciach namiesto jednej väčšej školy lepšie je postaviť viac menších škôl. Pozemok dľa možnosti nech stojí na slobodnom, nech je rovný a nech leží vo výške cesty. Na mokrej a nakazenej pôde neslobodno stavať školskú budovu. Pozemok školy pre jednu učebňu a pre jedon učiteľský byt má obnášať aspoň 100 kvadrátnych metrov.

Školská budova, jestli je v nej jedna učebňa, nech obsahuje učebňu a predný priestor. Ku Budove možno pristaviť aj učiteľský byt, ale s osobitým vchodom. Stavať treba tak, aby v páde potreby bolo možno pristaviť aj druhú učebňu. V škole s viacerými učebňami má byť aj miestnosť pre učebné pomôcky. Plocha podlahy má byť aspoň o 30 centimetrov vyše površia pôdy. Na svahovitej pôde toto treba vymerať nad najvyššie ležiacim punktom, zastaviť sa majúceho priestoru. Podlaha učebne má byť z mäkkého dreva, pod ňou 20 centimetrov hrubá vrstva piesku alebo trosák.

Počet učební závisí od počtu žiakov. Plocha podlahy učebne pre 48 dietok nesmie obnášať vyše 72 štvorcových metrov, kde je málo žiakov, tam učebňa výnimočne môže byť i menšia. Hĺbka učebne nesmie byť väčšia než 6.5 metrov. Učebňa dľa možnosti nech leží severovýchodným smerom, má byť vybielená, dvere majú sa otvárať von, majú byť jednokrídlové, meter široké a 2.20 metrov vysoké.

Obloky majú sa otvárať dnu, majú byť dvojité, vrchným obločným krikdlam treba vy

hýbať, spodok oblokov od podlahy má byť na meter, múry medzi oblokami nech sú úzke a oblok nakoľko len možno treba viesť až ku povale. Žiakov v učebni treba umiestniť tak, aby im obloky z lavy padly.

Predný priestor (pitvor, ambit) má byť i tu. Aj tento môže byť drevený. Dvere nech sa von otvárajú. Chodba, cez ktorú sa chodí do viac učební, má byť aspoň 1½ metra široká.

Stuďňa na školskom pozemku má byť zakrytá a od záchodov má byť vzdialená aspoň na 20 metrov.

Učiteľský byt v budove s jednou alebo s dvoma učebňami môže byť v tom istom stavaní, ale od učebných miestností má byť celkom oddelený. Učiteľský byt má pozostávať z dvoch dláždených izieb, plocha podlahy ktorých má spolu obnášať aspoň 40 štvorcových metrov, z kuchyne a z najpotrebnejších pobočných miestností.

Krajinský mráz.

Smutné zprávy došly zo všetkých strán krajiny. V noci zo soboty na nedeľu z 2. na 3. a v pondelok na úsvite 4. mája mráz vo viniciach, v ovocných zahradách, v zeleninách a klasovinách údajne narobil nesmierne škody. Zprávy o škodách mrazom zapríčinených sú nasledovné:

Stolica prešporská. Dľa zprávy vincúrskej školy v Prešporke vo viniciach v Rókaligete výhonky amerických révov 3. mája rano celkom zamrzly a mráz na ploských miestach aj inde narobil škodu, ale vo vrchovatých viniciach na okolí vincúrskej školy, nielo žiadnej škody.

Stolica nitrianska. Z Vágujhelyu sdeľujú, že 3. mája rano silný mráz v ovocných zahradách, vo viniciach a na dateliniskách narobil veľa škody. V Nyitrazsámbockréte 1 mája popoludní za 10 minút padal ľadovec veľkosti lieskovicov. Vo Veľkých Topolčanoch 2. mája v noci bol silný mráz, ktorý zvlášte v rozkvitnutých ovocných stromoch urobil škodu.

Stolica tekovská. V obci Óhaj 3. mája rano vinice úplne zamrzly. Škodu v raži, ktorá už kvitne, ešte možno ustáliť. Zo Zlatých Moraviec sdeľujú, že 2. mája v noci mráz vo viniciach a v ovocných sadoch narobil veľké škody.

Stolica novohradská. Dľa zprávy gazdovského dozorcú stolice silný mráz v noci zo soboty na nedeľu v siatinách, vo viniciach a v ovocných sadoch narobil taku škodu, ktorú ošacovať vôbec nemožno. Z pustatiny Morgós v síráskom okrese sdeľujú, že tam polovica ovocných stromov a viníc zamrzla.

Stolica peštianska. V Budapešti v štátnych viniciach teplomer ukazoval 4 stupne zimy a mráz narobil škody vyše 90%-ov. V Cegléde 2. mája zo soboty na nedeľu a z nedele na pondelok teplomer ukazoval 3 stupne zimy. Mráz vo viniciach narobil 80%-ov, v ovocných sadoch 20%-ov, vo vlaských orechoch 50%-ov, v jarinách 30%-ov, vo fazuli 50%-ov, v kukurici 30%-ov, v zahradných siatinách 50%-ov škody. V Tököli na zahradníckej osade v noci z nedele na pondelok 4. mája teplomer ukazoval 4 stupne zimy, vinice celkom zamrzly, škodu v ovocných stromoch nemožno ustáliť a škoda v jarinách, v ovse a jačmeni je značná. V Kecskeméte z nedele na pondelok 4. mája bol tuhý mráz. Vyše polovica viníc zamrzlo. V Nagykörösi silný mráz vo viniciach, v ovocných zahradách, v zemiakoch, vo fazuli a v uhorkách narobil veľa škody.

Podobné smutné zprávy mimo severných stolíc krajiny: treňčianskej, turčianskej zvolenskej, liptovskej, oravskej, spišskej, šárišskej, abaujskej, zemplénskej, marmarošskej, kde viníc nielo a ovocné stromy ešte málo kvitnú, došly takmer zo všetkých ostatných stolíc krajiny. Tak z beregskej, sabolčskej, satmárskej, hevešskej, boršodskej, solnokskej, zo Sedmohradska, z celej dolnej zeme a zo Zadunajska. Jestli tieto smutné zprávy úplno zodpovedajú skutočnosti, to je veru veľký úder, bo toho roku jak vinice, tak i ovocné sady na všetkých stranách krajiny slubovaly hojnú úrodu. Je však nádej, že mrazom zapríčinená škoda snád predsa nebude tak veľká, ako ju ľudia v prvom prelaknutí videli a že o pár dní už lepšie bude možno posúdiť škodu. Nádej je, že najbližšia hodnoverná zpráva ministerstva orby, ktorú vydá 16. mája, bude znief o menších škodách, jaké nám terajšie chýry dávajú.

Krešťania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!

Diplomati v Albánii.

Istý anglický cestovateľ, ktorý nedávno pochodil Albániu, zábavlive opisuje svoje dojmy, ktoré nadobudnul o politických pomeroch tejto novej krajinky. Taliansko a naša Monarchia

Dr. L. Arpád Várady, nový arcibiskup kaločský.

celou silou na tom pracujú, aby si Albáncov k sebe naklonili.

«Keď som v Albánii chodil — píše cestovateľ — v albánskom hlavnom meste boli ešte len traja akreditovaní diplomaticki vyslancovia a síce poverenci: Rakúsko-Uhorska, Talianska a Rumunská. Vyslancovia Monarchie a Talianska prvek došli, ako ich rumunský kollega, lež tak veľmi sa pretekali, že ktorý z nich má prv ukázať svoj mandát albánskemu kniežatu, že neskôr — aby vyhli neprijemnostiam — v tom sa ustálili, že s touto slávnostnou ceremoniou dotiaľ budú čakať, kým ich vyslanec tretej veľmoci nepredbehne v tom, že svoj mandát oddá kniežatu. Po tomto dohodnutí výteční diplomati, ktorí zastupujú Franca Jozefa a Jeho spojenca talianskeho kráľa, sľub složili, že v najprísnejšom inkognite na svojom byte ostanú až zatiaľ, kým nepríde poverenec tretej veľmoci. Tak sa aj stalo. Vyslanci Monarchie a Talianska, na svojom byte učupení čakali príchod rumunského ministra Burgheleho, ale prez ten celý čas z pod zastretých oblokov s obavami kukali jedon druhému na bránu, či

daktorý z nich nezlomí svoj sľub a nepojde tajne oznámiť sa do kráľovského dvoru.

Vyslanci oboch krajín na tom pracujú, aby ich úradný apparát čím impozantnejší dôjem učinil na Albáncov. Takto na rakúsko-uhorskom konzuláte viac tajomníkov a iných úradníkov sa sráža, ako na talianskom, kde je len jedon tajomník zamestnaný, tento ale má za titul: «Marchese di Durazzo» a to celkom právne.

Na poli výučby Rím a Viedeň v Durazze utvorily také rajske pomery, za ktoré demokratického citu reformatori západnej Europy od dávna sa boria, lenže márne. Rakúsko-Uhorská Monarchia minulého roku otvorila školu a za cieľ nielen to vyznačila, že k písmu, k čítaniu a iným vedomostiam poučí nádejplný dôrost albánsky, lež zvláštne to sa usiluje vstúpiť do srdca školákov, že dvojhlavý čierny orol a z vajca ešte len nedávno vyklutý sa albánsky vták, sú vlastne bratia. Ponevác ale knihy sú dost neznáma portieka v Albánsku, školská vrchnosť aj o to sa postarala. Civilizácia ale aj to požaduje, aby albánski školáci oblečení chodili na vyučovanie a nie polonabí, ako keď kozy zavracali, všetci žiaci a žiačky preto zdarma dostali rúcho. Ani toto nevyčerpalo obetavosť a veľkodušnosť Monarchie, malí Albánci na jej účty v školách dostávajú obed, zaiste preto, aby ich Taliani k sebe nezvábili.

(Načo vyhadzujú naše daňové peniaze! Koľko je v Uhorsku chudobných školákov, ktorí hladovať musia! Pre tých nemá štát peniaze.)

Taliani prirodzene v rýchlosti tiež otvorili jednu takú školu a s Rakúsko-uhorskom docela rovnaký učebný plán nasledujú — už čo sa zdarma kníh a odevu týka. V ohľade zaopatrenia — chôvy — ale dôrazne prevýšili svojho spojenca, bo každé albánske dieťa, ktoré chodí do talianskej školy, tridsať halierov obedného dostane od talianskej vlády, čo doista vandruje do vašku rodičov.»

Na týchto veciach mohli by sme sa vesele smiať, keby tá albánska komédia nehrala sa za naše peniaze!

Krešťanský svetový názor je blahonosný bez výmienky pre každého.

Katolícka ľudová Jednota v Richvalde.

Richvaldská organizácia Kat. Lud. Jednoty od ostatného uverejnenia držala porady 15., 22., 25. marca, 19. a 26. apríla a súčasťnilo sa na nich asi po 80 a v ostatnej do 100 verejníckych, Prednášky držali miestny farár a miestny r. k. učiteľ Jozef Oravec. Predmety porad boli: Dojivosť a dojenie kráv. Nový mučedník z rádu sv. Františka v Číne. Opatrovanie chorého statku. Prenasledovanie jedného ugarského katolíckeho kňaza skrze svojich vlastných farníkov pre jeho protialkoholové účinkovanie. Nektore dojímavé veci z katolíckych misií medzi pohanmi. Múdry rybár a oklamáný čert, rozprávka. Kresťanstvo a žena. Vykrmenie ošípaných. Pojednávanie o rozpočte vonkajšieho obnovenia 500 ročného richvaldského farského kostola a iné miestne záležitosti. Uplatnenie volebného práva. Veselé udalosti zo života misiónárov. Americká vojna. Turecké ukrutnosti. Škodlivosť privčasného pasenia. Staviteľ v árešte, humoristická rozprávka. Opilstvo a závisť ako zvláštne hriechy slovenského ľudu; ľudia žalujú sa na zlé a ťažké časy, lepšie ale len vtedy nastanú, keď ľud odhodí od seba opilstvo, keď nebude závidieť jeden druhému, keď sa ľudia prestanú nadarmo pravotiť. K rozveseleniu údov slúžil gramofon. Na časopis Sv. Alberta hlásili sa dvaja noví predplatelia, na Kresťana, Kráľovnu sv. Ruženu, Svätú Rodinu po jednom a do Spolku Sv. Vojtecha vstúpil jeden nový úd.

Organizácia neni spokojná so zákonným návrhom o nedeľnom odpočinku, lež dôrazne žiada, aby krémy a výmery nápojov zavreté byly v sobotu od šiestej večer až do šiestej ráno v pondelok. Údovia radostne vzali v známosť pozdravenie svojho kresťansko-

ľud. ablegáta Antona Beszkida a vyslovili mu dôveru za jeho, ľud brániace dve smelé reči na sneme ako aj za tú príkladnú zaujatosť o každú vec či súkromnú či obecnú, ktorou sa k nemu ktokoľvek obráti. Miestny správca spomenul bezodkladnú potrebu organizovania kresťanskej ľudovej strany a oznámil, že i na tento rok je do programu vziaté veľké shromaždenie Kat. Lud. Jednoty v Magure, ktoré vydržiavať sa bude v Kacvine alebo v Nedeci. Také shromaždenie má byť i v Gňazdoch.

Divadelné predstavenie, ktoré sriadila miestna organizácia Jednoty so spoluúčinkovaním miestnej mládeže, následkom sebaobetivého účinkovania miestnebo r. k. učiteľa Jozefa Oraveca vydarilo sa veľmi dobre. Najlepšie hrali mládenci Ján *Irha* a Štefan *Smolen*, výborne predstavili dvoch pravotiacich sa gazdov. Sólóvý výstup tancmajstra obratne prednášal mládenec Jozef *Bordiga* ako sluha a mládenec Jozef *Irha* zase ako nočný strážnik. Mládenci Štefan *Michna* a Ignác *Merčák* ako i dievčatá Anna *Mikolajčík* a Alžbeta *Čensčák* tiež usilovaly sa sodpovedať svojim úlohám. Pekne a smelo prednášal Michal *Mačuga*, žiak opakujúcej školy básen o striezlivosti. Krásny bol slovenský spev školských dietok. Po predstavení nasledoval tanec, ktorý pri najkrásnejšom poriadku a pri striezlivosti bez najmenšieho urážlivého, či planého slova

Nemeckého dediča trónu rodina.

a v najlepšej nálade trval do polsiestej ráno. Bola to opravdive kresťanská zábava. Čistý ošob obnášal 111 korún 59 halierov. Tento obnos obráti sa na vonkajšiu opravu farského kostola. Vstupné poslali: Anton *Beszkid* kresťansko-ludový ablegát lubovenského okresu a Starolubovenská Ludová Barka po 10 kor., Levočská Priemyselňa Banka, dr. Martin *Pirhalla* spišský praepoštkanonik, Vilhelm *Havas* gymnaziainý prof. v Novom Sade, Vendelin *Huszka* farár v Lešnici, Armin *Kredatusz* okresný notár vo Velkom Lipniku, Pavel *Kuchta* obchodník v Starej Vsi, Ján *Pataky* farár v Kacvine, Arpad *Bugsch* mestský notár vo Felkej po 5 korún, dr. Béla *Lieskó* advokát v Starej Vsi 4 kor., Ladislav *Herbszt* farár v Starej Vsi 2 kor., Román *Marusinszky* súkromník v Richvalde 1 kor., a Leo *Zipser* krémár v Richvalde 80 halierov. Nadplatky dali: N. N. 5.—, *Jankovics*, strojník v Toporci 3.—, Terezia *Patkó* v Richvalde 1·50, Eduard *Burchard* r. k. učiteľ na odpočinku v Toporci, Ondrej *Háber* farár v Toporci, Ladislav *Moys* farár v Haligovciach a účtovníci *Královenský* a *Lábay* po 1·20, Jeden Richvaldčan —·60, Barbara *Zachwieja* z polskej Ščavnice a šesť Richvaldčanov po —·50., Gabriel *Chlebák* r. k. učiteľ a jeden Richvaldčan po —·20 a štyria Richvaldčania po 14 halieroch. Veľkodušným dobrodincom srdečne ďakuje *Riaditeľstvo*.

Vláda prosí o dôveru!

Bola to strašná robota! Cez šesť dní odhlasovať dvetisícdeväťstoštyriašesťdesiat millionov korún, to neni maličkosť. Tento zázrak previedla pracovná strana v uhorskom parlamente a nikomu sa nič nestalo. Štátny rozpočet prijali 6. mája a vláda nato hneď vyrukovala s predlohou zákona o takrenej appropriácii, ktorou žiada, aby krajinový snem udelil jej splnomocnenie ku sinkassovaniu a vydaniu odhlasovaných dvetisícdeväťstoštyriašesťdesiat millionov korún. V tejto predlohe ale zcela stydlive ako fialka pod krýčkom ukrýva sa ešte aj tá skrovná prosba, aby vláde dovolené bolo 400 millionov novú požičku s dvihnuť ku zaokrytiu s plusom zaključného rozpočtu. Pri tomto každý zdravého rozumu človek pýtať sa musí, na čo vláda potrebuje tých 400 millionov novej požičky, keď štátny roz-

počet zklúčila s plusom? Na čo potrebujú tých 400 millionov? Nuž k zaokrytiu deficitu. Bo terajšia vláda ako aj celá pracovná strana od kedy jestvujú, vždy pracujú s deficitom.

Ku zaokrytiu deficitu roku 1910. vypožičali si dvestopäťdesiat millionov, roku 1911. zas dvestopäťdesiat millionov, roku 1912. stoosemdvadsať millionov, roku 1913. štyristoosemdesiat millionov, roku 1914. najprv päťsto millionov a včul znovu štyristo millionov. Požičky teda, ktoré sdivhla terajšia vláda a odhlasovala pracovná strana, súhrnom robia **dvetisícosem millionov**. Toto je skutočne taký rekord, akého v robení dlhov posial nedosiahla žiadna vláda a ani jedna politická strana v Uhorsku.

Zaujímavé je ale, že vláda ešte aj ku tomu žiada dôveru a splnomocnenie, aby tých štyristo millionov požičať mohla, kde sa jej ľubi a na také úroky na aké ich dostane. Pri tomto i mimovoľne každému musí prísť na rozum, že je to taká manipulácia aké maloletí ľahkomyselní mladíci prevádzať zvykli s umrčiami truhlami, ktoré kupujú na úver a predávajú za bagatel v hotových peňazoch.

Najkrajšie je, že — ako vo vládných kruhoch hovoria — hrozných deficitov príčinou je krajinové obyvateľstvo. Pri pojednávaní rozpočtu totiž finančný minister to povedal, že v Uhorsku veľmi mnoho vkladov nachodí sa v sporiteľnách. To je vraj veľká chyba! Občania miesto toho, že svoje ťažko usporené haliere vkladajú do sporiteľni, mali by vraj kupovať papiery štátnych dlžob. Financminister pri tejto jeho výpovedi bezmála rátal na hlúposť občanov, ktorí sotva vedia že naše štátne pepiery na medzinárodnom peňažnom tržišti majú tak nízke ceny, ako papiery balkánskych štátov. Terajšia vláda panuje teda ďalej s deficitom. Pod strážou drábov snemovne dôveru a miliony novej požičky odhlasovala jej pracovná straua. Samostatných, seba povedomých občanov ale strážou parlamentu nemožno ku dôvere nútiť!

Z krajinového zákonodarstva.

Delegácie Uhorska a Rakúska v Budapešti vydržiavajú zasadnutia a pojednávajú spoločný rozpočet. V miestnosťach uhorskej delegácie na poriadok pozor dávajú Tiszoví strážci. Pri de-

batte o zahraničných záležitostiach zo stránky opozície rečnili: gróf Julius Andrassy, gróf Albert Apponyi, Štefan Rakovszky, knieža Windischgrätz a gróf Michal Károlyi.

Zakial trvajú delegácie, pracovná strana oddychuje a nevydržiava zasadnutie v krajin-
skom sneme. Po zakľúčení delegácii ale ešte pred letnými prázdinami pojednávať majú návrh zákona o soštatnení verejnej správy.

Z cudzozemska.

Zemetrasenie na ostrove Sicílii. V piatok 8. mája večer o 8. hodine a 14 minútach na prekvitajúcom talianskom ostrove Sicílii pohla sa zem a v jednom okamžení srútily sa mestá a zmizly celé dediny. Pri stanici Mandone sila zemetrasenia jedon vlak vyhodila z koľajníc a mnohí cestovatelia boli nebezpečne ranení. Obec Cozenta a mestečko Ogena sú celkom spustošené. Na východnom boku sopky Etna otvoril sa nový kráter. V srúcaných obciach pre ľudí bez prístrešia, vojsko postavilo asi 6000 šiatrov. Z pod zrúcanín dosiaľ vytiahli vyše 100 mrtvôl. Dľa najnovších správ 12. mája ráno opakovalo sa zemetrasenie.

Vojna v Mexiku. V bitkách proti Mexiká-
nom usmrtených námorníkov odviezli do New-Yorku a pochovali slávnostne, z ktorej príle-
žitosti Wilson predseda Spojených Štátov se-
vero-amerických vyhlásil, že medzi bojujúcimi
stránkami už v krátkom čase uzavretý bude
pokoj.

Zastrelení rekrúti. Dľa zprávy z Ristovácu
celú stotinu bulharských rekrútov, pochádzajú-
cich z podmáneného bulharského územia, po-
neváč nechceli prisahať na srbskú zástavu, za-
strelil tam dali srbské vojenské vrchnosti.

**Bratia Katolíci! Čítajte a predplácajte len-
v čisto katolíckom duchu písané noviny. Takéto
noviny sú «Kreštan». «Kreštan» už cez XXI.
dvadsaťjedon rokov bráni našu cirkev, zastáva
našu svätú vieru a zmužile bojuje za všetky
oprávnené záujmy Slovákov. Presvedčeny kre-
štan číta a predpláca len «Kreštana».**

BESEDNICA.

Strašná noc v Malinovom.

Známostou osobnosťou na Pohromí bol Drábik z Ma-
linového. Bol on vysoký, silný človek ostre pichlavých
očí a ačkoľvek jeho hlava bola už biela jako mlieko,
bo už vyše šesť krížikov nosil na pleciah, predseda cho-
dil rovno, hrdo a každý by si bol myslel, že je Drábik
najmenej pensionovaným poddôstojníkom. I jeho veľké
biele fúzy sa to svedčily. Prázdny rukáv na pravej
strane len poznámeho by bol v tom utvrdil, že je
Drábik inv. lidom z niektorej vojny. Ale to nebolo tak.

Drábik mal predtým chalupu kdesi na úpätí vrchov
a odtiaľ chodieval do Lomného do fabriky. Jeho cha-
lupa nebola veľká, ľahko obriadil všetko okolo nej i
večer po práci, zvlášte keď žena ľahšie práce okolo
chalupy skončila, majúce ku pomoci niekoľko detí, z
ktorých len niektoré chodily s otcem do fabriky. Drá-
bik v svojej domácnosti bol prísny a deti sa pred ním
triasly od strachu.

Vo fabrike raz bol ranený, tak že mu ruku museli
amputovať. Vtedy ešte nebolo spolku pre poisťovanie
robotníkov proti nehodám a Drábik bol odkázaný na
fabriku. Ale po dobrom mu ničoho nechceli dať. Ale
sa Drábik nelakal. Vyliečil sa, strčil prázdny rukáv do
vačku a išiel do kancelárie fabriky, aby si za ztratenú
ruku žiadal nejakú vynáhradu. Vyše dvadsať rokov
pracoval vo fabrike a myslel si, že má nároky na
podporu.

Lenže ho vo fabrike špatne prijali a vyhнали ho
Vytýkali mu, že nebol dosť opatrný, hľadali príčiny, len
aby Drábikovi nič nemuseli dať.

— Keď nedáte po dobrom, dáte po zlom — rie-
kol si Drábik a šiel k sudu. Zažaloval fabriku a ne-
popustil.

Ludia hovorili, že sa s fabrikou darmo bude nafa-
hovať, ale sa mýlili. Drábik nebol na hlavu padnutý a
nedal sa. Pravota sa dosť dlho fahala, ale konečne
Drábik len vyhral. Nedostal síce veľa, len sto zlatých
ročne, ale predseda mal niečo.

Zostal doma, nemohol pracovať a keď prepustil
chalupu najstaršiemu synovi, vymienil si slušné za-
opatrenie. Ostatné deti ako dorastaly tak odchádzaly z
domu. Ani jednomu nechcelo sa ostať pod prísnu
vládou otcovou, zvlášte keď otec teraz už celé dni
doma trávil. Aj najstarší syn sa dosť natrpel od otca.
Čo si otec bol vymienil, to mu musel správne a na
termín dávať a otec ešte ani tak nebol spokojný a
neraz zažaloval syna.

Medzitým stará Drábikova zomrela. Syn teraz
čakal, že mu otec v niečom ulaví, ale otcovi to ani
len nenapadlo.

— Zopatrenie je mne zabezpečené a musíš mi
ho riadne dávať — riekol a pri tom ostalo.

U Drábikov bývaly zvady, ktoré starého konečne
omrzly a odišiel od syna. Prestahoval sa k jednej z

vydaných dcér neďaleko Malinového, kde sa ho však skoro nasýtli, zvlášte zať. A Drábik i odtiaľ skoro odišiel, teraz zas žalujúc zaťa o akési peniaze, ktoré mu bol požičal.

Konečne sa rozhneval so všetkými svojimi deťmi a oženil sa. Našiel si malú, nepatrnú osôbku, ktorá mala v Malinovom malý drevený domček. A žena úfajúc sa pokojnému životu pri starom penzionistovi, privolila ku sňatku.

Drábik svoju prísnosť ani teraz nezanechal a ženu «exceiroval» ako na to treb'. Druhého, na koho by

A teraz Drábik robil návštevy. Zo dňa na deň chodil na návštevu do niektorého domu v susedstve, ak sa totižto náhodou so susedom nehneval a tam často celé pol dni vysedel a svoju múdrosť vykladal.

Najčastejšou návštevou poctil svojho najbližšieho suseda Čipku, ktorý bol hrobárom. Čipkov domček od Drábikovho ležal len asi na desať krokov a delila ich spoločná medza. Že by Čipka mal Drábika rád, nemožno povedať, bo ho už zlostilo, že ho Drábik nevolal inakšie len hrobárom. Ale Čipka bol takým nerovným človekom, že sa neopovážil povedať Drábikovi

Jeho veličenstvo kráľ víta nemeckého cisára.

svoje hromy posielal, nemal, preto všetko odniesla Drábikova, ktorá polovicu domčeka prepísať dala na muža s tým dodatkom, že jestli ona skôr zomre než on, aj druhá polovica domu bude mužova.

Tak živorili Drábikoveci v tom domečku asi za rok. Zaopatril si nosič, sľúbiac mu polovičku zárobku a začal chodiť s verklom po okolí. Niekedy bol dlhšie preč z domu, niekedy skoro prišiel domov, dľa toho, ako sa spoľahol na nosiča, lebo Drábik ani s jedným nosičom verkla sa dobre nerozišiel. Ale to leto akosi predsa vždy len pretkol, usporil si niečo peňazi a mal pokojnú zimu. A v zime doma do poly oblokov nasypal pilín, obloky pribil klincami, Drábiková do izby nanosila slamy, aby bolo teplejšie, a dlážka z dosák aby sa nemusela kaziť drhnutím.

niečo neprijemného a len tak po strane šomral naňho.

Žeby vždy v dobrom susedstve nažívali, ani to sa neda povedať o nich. Raz sa pohnevali a síce pre viac príčin. Vedelo sa, že je Drábik veľký politik, že má starú chalupu a kto vie čo má za lubom.

Prišiel raz k Čipkovcom kominár a rozprával, že sa ho Drábik spýtal, že aký dobrý komin majú u Čipkov, že nereparujú a podobné. Čipka sa zarazil. Bolo mu to dosť podozrivé a bál sa, či ozaj ten Drábik nechce podpáliť. A konečne stavanja sú blízko, mohol by podpáliť Čipkov dom kdesi na zadku chtiac, aby aj jeho zhorelo. A od toho času bol veľmi opatrný naproti Drábikovi, ale nepovedal nič.

Ale si hnev trochu predsa len vylial.

Lietacie stroje nad zrúceninami starého Ríma.

Raz kosila Drábiková na spoločnej medzi trávu. Bolo to ráno a Čipka mal akúsi cestu pred sebou. Vyjde zpod kôlne a vidí, že Drábiková pri samej kôlni kosí trávu.

— Počujete tetka, kam to lezete? — spýtal sa Čipka.

— Kosím len naše — odsekla mu tetka.

Čipka, ináč dobrák, ale v okamžitej nálade prhký človek sa dopálil, vystrel ruku a tetka sa svalila na zem. Čipka nechal ju kričať a chytro sa ztratil. Nemal už žiadnej vôle na pokračovanie.

Lenže to Drábik nenechal len tak. Išiel pre rychtára a chcel Čipku žalovať. Ale to predsa neurobil. Nebolo svedkov: že Čipka Drábikovu sotil a že kosila na Čipkovom, to zas rychtár rozhodol.

Za čas sa hnevali, ale dlho to netrvalo. Drábik sa rád pomeril. Nikde o jeho múdrosť a večné vysedávanie nestáli, skoro mu dali citiť, že tak dlho v jednom dome sedieť a dymiť nemusí, kdežto u Čipkov mu takéto niečo nikdy nedali pocítiť.

Teda skoro nechal hnev hnevom a zase chodil do Čipkov. Kde mal chodiť? Deti k nemu neprišli a o jeho návštevy nestály.

A Čipka si neraz pomyslel:

— Toho Drábika mi sám čert bol dlhý!

Ale iná: Drábika vždy vlúdne privítal.

Aj v susedstve hovorili ľudia, že je Drábik jako buk a že hádam ani po jeho smrti nebude v dedine od neho pokoja, bo Drábik, keď náhodou niektorý deň nikde nemohol ísť na návštevu, šiel spať, cez deň sa vyspal a v noci, aby mu nebol dlhý čas, hral na verkli, ku čomu sa veľmi dobre rozumel. Lenže to susedom pravda nebolo milé.

Ačkoľvek obloky na Drábikovom dome byly zasypané pilinami, predsa v nočnej tichosti verkeľ bolo možno dobre počuť, zvlášte v najbližšom susedstve ľudia veľmi mnoho trpeli. Susedia vedeli, že to Drábik schválne robí, len aby susedom mýlil spánok, ale si nevedeli s ním poradiť.

Len Čipka, keď sa tu i tu trochu opil, mu vynadal, ale Drábik pri svojej láskavej povahe sa tak robil, ako by o ničom nevedel a druhý deň zase len prišiel do Čipkov. A vtedy už triezvy Čipka už tiež o ničom nevedel...

Tak to bolo za niekoľko rokov.

(Dokončenie nasleduje.)

CHYRNÍK.

Z arcibiskupstva ostrihomského. Najdôstojnejší pán knieža primas, arcibiskup ostrihomský, skutočný vnútorný tajný radca dr. Ján *Csernoch* nariadil, aby cieľom prijatia mladíkov do semenišťa arcibiskupstva ostrihomského, konkurs vydržiavaný bude 1. júla. Ku tomuto konkursu hlásif sa môžu mladíci, ktorí s dobrým úspechom odbavili IV. triedu alebo vyššie triedy

gymnásialne. Ku konkursu hlásif sa majú 30. júna o 9. hodine ráno v ostrihomskom semenisti a majú sebou doniesť: 1. vysvedčenie minulého školského roku. 2. Krstný list. 3. Vysvedčenie birmovania. 4. Sobášny list rodičov. 5. Odporúčanie patričného katechetu alebo svojho p. farára.

Chýry z biskupstva, košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie vymenovaný je za protektora I. kongressu protialkoholického. Krajinskí vyslancovia: pápežský praelát Ján *Molnár* a gróf Albert *Apponyi* minule na návšteve boli u osvieteného pána biskupa. Pre žiakov, ktorí s dobrým úspechom zložili maturku a za bohoslovcov chcejú byť prijatí, súbeh vypísaný je na 2. júla. Katolícky ženský pátronáž 3. mája v dvorane spolku katolíckych tovaryšov vydržiaval shromaždenie, v ktorom slúžka Maria Csuzda na uznanie vernej 32-ročnej služby na jednom mieste u rodiny Puky, slávnostne ozdobená bola pápežským križom zásluh. Osvietený pán biskup z tejto príležitosti 7 dievčienec, ktoré cez 7 rokov na jednom mieste usilovne pracujú, vyznačil peknými medailami. Ku zkuškam náboženstva na tunajšom gymnáziume prae-monštratských kňazov ako biskupský dozorca vymenovaný je Ludvik Konrády, kanonik a mestský farár. Teodor Dávid tunajší grécko-katolícky kaplán vojenský vymenovaný je za vojenského duchovného superiora. Krestansko-sociálny spolok a Katolícky Čitateľný Kruh 3. mája vydržiavaly shromaždenia, v ktorých dôrazne ohrožovali sa proti zneváženiu pamiatky kniežata Rákócziho II. Krestansko-sociálnemu spolku darovali: Rehor Kolbay radca biskupskej sv. stolice a farár obce Tolcsva 20 a iní duchovní 14 kor. Na kaplnku tunajšieho semenišťa obetovali: Gustav Richtársik farár z Palonca 10 a Anton Levendovszky farár z Galbató 5 korún. — *Bodrogszerdahely*: Maria Kurucz obyvateľka obce Lúka 3. mája opustila blud kalvínsky a vrátila sa do lóna katolíckej cirkvi. Vierovyznanie zložila do rúk horlivého duchovného Ludvika *Willinszky*.

Chýry zo Šáriša. *Prešov*: Vo veľkom kostole farskom cez celý mesiac máj, každodenne o 6. hod. večer ku eji preblahoslavenej Panny Marie odbavujú pobožnosti, na ktorých vo veľkom počte súčasťnuje sa obecnosť. Stoličný výbor 15. mája vydržiaval mimoriadne shromaždenie, v ktorom ustanovené bolo zvýšenie platov obecných notárov a rozdelenie krajinskej pomoci na policaj v mestách Eperjes, Bártfa a Kiszeben, podobne odhlasovaná bola aj podpora textilného priemyslu v meste Bardijove. Grécko-katolícky osvietený pán biskup dr. Štefan Novák 14. apríla súčasťnil sa v shromaždení tunajšieho krestanského potravného spolku, prijal tohože protektorát a za farárov vymenoval: Alexa Csabinyák do obce Tuskés a Štefana Kozák do obce Maskóc. Tunajšia policaj vydala prísne nariadenie, dľa ktorého všetkým čo po horách chodia, zakázané je oheň klášť a ktokoľvek previni sa proti tomuto zákazu ťažko bude pokutovaný. — *Kiszeben*: Na miesto Jozefa Jankovics, ktorý za admini-

nistrátora vymenovaný je do obce Lubotény ako kaplán poslaný je Franc Scholtz, kaplán zo Šáriša. — *Sebesváralja*: Tunajšia obec zcela padla v obeť požiaru, podobne veľký požiar zúril aj v obci *Szentpéter*.

Z biskupstva spišského. Medzinárodné družstvo katolíckych protiliehových spolkov 21. apríla sriadilo veľkú púť do Ríma. Pútnikov prijal i svätý otec pápež a chválil snahy tohoto pohybu. 23. apríla odbývalo sa slávnostné zasadnutie, na ktorom ozvali sa zastupitelia rozličných národov. Úradným zastupiteľom a rečníkom uhorských katolíckych antialkoholistov bol Edmund Schürger farár batizovský.

Na čo sa obracajú katolícke kňazské majetky? Nebohý Imrich Kovách, bývalý farár alištálsky celý svoj majetok v hodnote 70 tisíc korún poručil na podporu katolíckej tlače. — Ostrihomský kanonik, pápežský praelát Michal Bogisich pre žiakov ostrihomskej arcibiskupskej, r. k. učiteľskej pripravovne složil základinu 2000 korún. — Ostrihomský kanonik Lénárd Lollok na žiackú kaplicu Alžbety v Budapešti daroval 100 korún. — Pápežský praelát kanonik dr. Alexander Giesswein pre ozdobnú sieňu kat. gymnázia piaristov v meste Tata daroval oltár. — Päťkostolský biskup gróf Julius Zichy na základinu Göresönyiho dal 100 korún. Do minulého týždňa po krajine na ten cieľ sobieralo sa 7605 korún.

Nová nemocnica. Minister vnútra uzavrel, že v Žiline, kde už je štátna nemocnica pre očné choroby, postaví štátnu všeobecnú nemocnicu. Pozemok pod nemocnicu dá mesto.

Chýry zo Spiša. Druhý krajinský kongress Spišakov toho alebo budúceho roku vydržiavať sa má v Levoči. — Anton Beszkid kresfansko-ľudový ablegát ľubovenského okresu 29. apríla súčasťnil sa na shromaždení košických opozičných stránok. — V staro vesskom okrese ku assentike povolali 636 vojopovinných, z tých ustanovilo sa len 200, ostatní sú v Amerike, odobrali 72. V Kéžmarku ustanovilo sa na assentírku zo 100 vojopovinných 58, odobrali 14 a v Spišskej Belej z 58 stalo si pod mieru 32, za súcich uznali 14. — V Orzovjanoch v jednej studni utopené našli dva týždne staré nemluvniatko. So zavraždením dieťaťa upodozrievali 42 ročnú ženu Annu Dzugasz, ktorú 1. mája utopenú našli v podhradskom potoku, do ktorého spadla v opilom stave. Teraz vysvitlo, že nešťastnú ženu upodozrievali celkom nevinne. Neznámu bestiálnu matku stopujú ďalej. — Vo Fridmane za stoličných výborníkov vyvolili dra Alexandra Lorxa stoličného hlavného lekára a Melchiora Christena fridmanského okresného notára. Tí veru sotva budú zastávať záujmy roľníckeho ľudu. Do stoličného výboru patria len neodvislí ľudia a to kresťanskí ľudáci! — Vo Vyšných Ružbachoch 25. apríla triročný Ondrej Martinek medzi bahením spadol do potoka a utopil sa. Rodičia pozor na deti! — V Jakubjanoch 27 apríla v svojom dome obesil sa 70-ročný Štefan Dekler. — V Levoči, v Úloží a v Dravci vystúpila chytľavá slintavka a kul-

havka. — V Magure 2. mája napadlo snehu na dva centimetre. V ten deň vyzeralo to celkom tak ako v zime. 6. mája v noci a 7. celý deň padal tichý a teplý, veľmi užitočný dážď. Jarné poľné práce sú už skončené.

Exhumácia mrtvoly sestry svätého otca pápeža. Staršia sestra svätého otca pápeža Piusa X. Róza Sarto zomrela 11 februára roku 1913. Vtedy jej telesné pozostatky umiestnili v jednej hrobke rímskeho verejného cintorína «Campo Verano», ktorú ku tomuto cieľu prepustila spoločnosť «Nobili Oblate di Torre de Specchi». Na žiadosť rodiny rakev sestry svätého otca teraz exhumovali a previezli do Riese, do rodného mesta pápeža. Pred exhumovaním v basilike San Lorenzo boly smútočné služby Božie, na ktorých boly prítomné mladšie sestry pápeža Anna a Maria, sesterica svätého otca Gilda Parolin, viacerí členovia pápežského dvora pod vedením dvorného majstra Rumunziho di Bianchi, početní kňazi, zastupitelia katolíckych spolkov atď. Po smútočných službách Božích rakev exhumovali a vložili do skvostného sarkofagu, ktorý potom pápežskí žandari zanesli do basiliky a odtiaľ po posvätení na železničné nádražie, kde sarkofag vložili do k tomu cieľu slúžiaceho, čiernym závojom obťahnutého, ku benátskemu vlaku pripätého vozňa. V Riese pohrab odbavoval sa za veľkej účasti obyvateľov celého okolia.

Petrolejové pramene v Gbeloch. Hlavný baňský rada Hugo Böck a náčelník baňského úradu Franc Böck s viacerými odbornými znalcami minule boli v Gbeloch v stolici nitrianskej a preskúmali tamojšie petrolejové pramene. Robotníci petrolejovej osady teraz vrtajú dve nové studne plynu. V obci Morvaör na nariadenie vlády geolog Lázár skúma pôdu a cieľom študovania vrstiev dá kopat jamy. Skúmanie počnúc od Morvaöru až po hranicu krajiny rozprestiera sa na všetky tie vidieky, kde posiaľ boly znaky po zemnom plyne. Počuť, že jestli sa novšie vrtania v Gbeloch skončia s prajným výsledkom, tak vláda v blízkosti petrolejovej osady nastaví robotnícke domy, bo v Gbeloch už ani teraz nedostat byty.

Osypky. Zo Skalice oznamujú, že sa tam osypky, ktoré trvajú už od troch týždňov, neprestávajú šíriť. Dosiaľ asi 400 dietok ochorelo a novšie 8 zomrelo na nákazu. Školy na tri týždne zavreli.

Uhorské obeť štrajku v Colorade. Strašný boj štrajkujúcich baníkov a vojska v Colorade (Amerika) so dňa na deň berie v obeť ľudské životy. Dľa najnovšej newyorkskej zprávy medzi obeťami je 51 uhorských štátnych občanov: 31 mužských, 9 žien a 11 dietok.

Ohne. V Hliníku (st. trenčianska) v nedeľu 3. mája večer vypukol oheň a zhorelo 12 domov s viac gazdovskými budovami. Oheň fajkami zapríčinili dvaja opilí ľudia, ktorí zhoreli. Mimo nich zhorela ešte jedna ženská. Hydiny, ba i rožného statku tiež viac kusov zhorelo. Škodu šacujú na viac tisíc korún, ktorá však

cestou assekurácie zväčša bude vynahradená. — V obci Sósujfalu (st. sárišská) v utorok 6. mája vypukol oheň, ktorý sa vo veľkom vetre veľmi rýchlo šírila. Na šťastie neďaleko cvičila sa jedna stotina 67. pešieho pluku pod vedením kapitánov Michala Földényiho a Franca Martényiho. Obe stotiny pospiechali do dediny a vojaci napružením všetkých síl lokalizovali oheň. Zhorelo 11 domov a 16 bočných stavani. Že ako povstal oheň, to ešte neni známé. — Z Insbruku oznamujú, že v Steniku v pondelok 4. mája večer zhorelo 85 domov. 600 ľudí ostalo bez prístrešia. — Z Valparaisa, ktoré je najvýznamnejším prístavným mestom čilskej republiky (V južnej Amerike) oznamujú, že tam 4. mája na priestore jedného hektára zhorely všetky domy. Asi 40 osôb prišlo o život a asi 100 ľudí bolo ranené. — V Rusku v blízkosti Kovnova 4. mája zhorela celá obec Keidany. Škodu šacujú na million rublov. — Tiež v Rusku v meste Skala 4. mája rano zhorelo 300 domov. Viac ľudí prišlo o život.

Svatba Huertu. Predseda mexickej republiky je vraj veľmi chladnokrvným človekom a musí to vraj byť zvláštna udalosť, ktorá by ho pohla. Takáto udalosť bola svatba jeho syna Viktora, ktorý je majomom v mexickej armáde, so slečnou Concepciou Hernandez. Spojené štáty a Mexiko bojujú v krvavých bitkách Mexiku hrozí vtrhnutie vojska Spojených štátov a Huerta si vtedy prisadol ku písacímu stolu a písal pozvania členom diplomatického sboru. Členovia vyslanstiev bez výnimky zadosť urobili pozvaniu, ale zadivenie predsa bolo veľmi veľké, keď prišla tá, ktorú najmä čakali, manželka vyslanca Spojených štátov O'Saughnessyho, ktorá si jednoducho stala do radu svatobníkov a vzala pod pazuchu jedného mexického vojenského dôstojníka, ktorý sa však sotva tešil tomuto vyznačeniu. Pani O'Saughnessyho išla na sobáš do kostola a s najprirodzenejším výrazom tváre stala si k Huertovej manželke. Po sobáši aj ona tak gratulovala mladoženichovi, ako ostatní svatobníci.

Nová telefonová stanica. V obci Divény (stol. novohradská) na nariadenie ministra obchodu založená je nová telefonová stanica.

O hrdinných skutkoch ktoré matky vykonávajú, keď ich dieťaťu nebezpečie hrozí, počujeme často. Veď je dieťa v mnohých pádoch matke milejšie, ako jej vlastný život a preto môžeme pochopiť aj jej žalosť nad slabým, bledým, nezuživým dieťaťom, ktoré zaostane vo vyvine a nemá chuti k jedlu. Takú matku by mali naši čitatelia vždy upozorniť na Fellerov pravý štukový pečenkový tuk a na zagoriánsky prsný sirup proti kašlu. Deti a aj odrastlí tiež užívajú radi tieto výrobky. Fellerov štukový pečenkový tuk je bez chuti a zápachu, tedy nechutná neprijemne, ako iné pečenkové tuky, spôsobí chytré zotavenie, soslivenie, pribývanie na váhe a dobrú chuť k jedlu a je pre skrofulosné, slabé chudokrevné deti, ba aj pre odrastlé nevyhnutne potrebným posilňujúcim prostriedkom. Pridávajúcím matkám po-

skytuje hojne mlieka a nové sily. Pri kašlu zachrípnutíu, boleniu prs, pichaniu v pleciah, pri ťažkosťach dýchania a hrdlových neduhoch má sa užívať hliený rozpúšťajúci, bolesti utišujúci príjemne chutnajúci pravý zagoriánsky prsný sirup proti kašlu, ktorý dobre účinkuje na plúca a vôbec na dýchacie orgány, celé telo zmocňuje, utuhuje a zlepšuje všeobecný zdravotný stav, z týchto lekarmi odporúčaných výrobkov zasiela lekárnik E. V. Feller, Stubica Kostolná-ul. č. 18. (Záhrebská stolica) 2 sklenice franko za 5 kor. a v objednávke označte, ktorý výrobok si prajete.

Hospodár len vtedy môže mať veľkú radosť, keď zožatú hojnú úrodu vymlátiť môže motorovou mlatiačkou, pochádzajúcou z motorovej dielne Ludvika Kállaiho. Presná adresa: *Ludvika Kállaiho* motorová dielňa, *Budapest, VI., Gyár-utca číslo 28.*

Svatozemského komissariátu púť do svätej zeme r. 1914. Odchod 27. júna. Návrat 31. júla. Smer cesty: loďou po dunaji dolu po Černovodu—Constanza—Carihrad—Smyrna—Beyruth—Caifa—Carmel—Nazarret—Tabor—Tiberias, (do konca po lodi) Kafarnaum—Caifa (v Galilei sdržovanie sa cez 4 dni) Jaffa—Jerusalem. Betlehem—Svätý Ján—Betánia—Jericho—Mrtvé More—Jordan—Jeruzalem (v Judeji sdržovanie sa cez 8 dni) Jaffa—Beyrut—Portsaid—Kairo—Alexandria (v Kaire sdržovanie sa cez tri dni) Brindisi—Triest—Budapest. Toto je jediná úradná bezpečná a v svätej zemi obľúbená púť. Cena púte: I. trieda 900 kor., II. trieda 700 kor., III. trieda 350 korún s celým zaopatrením z Budapešte a z piatky do Budapešte. Prihlásiť sa možno: Budapest, II., Margit-körut 23.

HOSPODÁRSTVO.

Podmienky zdarného pestovania cukrovej repy.

Cukrovú repu nemožno s prospechom pestovať všade a za bársjakých okolností. V nasledujúcich riadkoch krátko podáme podmienky zdarného pestovania cukrovej repy.

Gazda cukrovú repu nech pestuje:

Po prvé vtedy, jestli má na to sícu roľu. Cukrová repa alebo cukrovka sa totižto nerodí bárskde. Zem má mať hlbokú úrodnú vrstvu, nesmie byť neviazaná ani veľmi viazaná a má byť dobre úrodná. Roľa, ktorá má tenkú vrstvu úrodnej pôdy alebo je skalnatá, práve tak nezodpovedá pod cukrovú repu, jako aj vlhká hlboko ležiaca roľa.

Po druhé vtedy, keď gazda cukrovku môže pestovať za takými plodinami, ktoré jej zodpovedajú a keď ju aspoň v každom piatom roku na tej istej roli pestuje.

Po tretie vtedy, jestli gazda tak obrobí roľu, jako to cukrová repa vyžaduje, jestli totižto roľu dobre

hlboko poorie, urobí ju kyprou a dobre ju pohnoji; ďalej jestli cukrovú repu počnúc od vysiatia až po vybratie náležite opatruje.

Zo všetkého tohoto možno vidieť, že pestovanie cukrovky vyžaduje isté podmienky a že zvlášte ku splneniu v treťom punkte obsažených podmienok potrebný je silný zápražný statok, zodpovedajúce náčinie ku obrábaniu pôdy a mnoho ručnej práce, čo všetko stojí peniaze. Potrebné je teda aby gazda, ktorý chce pestovať cukrovú repu, mal ku tomu potrebný kapitál, bo bez tohoto odvetvie poľného hospodárstva len takto môže mať žiaducny úžitok.

Veľmi dôležitou požiadavkou je, aby sme k vôli pestovaniu cukrovej repy nesiali menej krmných rastlín. Jestli by sme k vôli cukrovej repy menej k mnych rastlín pestovali alebo jestli by sme jej k vôli prestali pestovať krmnú repu, tak by sme veľkú chybu zpáchali. Krmnú repu listnaté hlávky z cukrovej repy nenahradia, zvlášte pri krmení dojných kráv. Kto chce pestovať cukrovú repu, nech pestuje menej klasovín alebo obilných rastlín, zvlášte nech pestuje menej jarín, ktoré o veľa menej osohu donášajú, jako cukrová repa.

Každý najmenej jedného člena zádováž Katolíckej Ľudovej Jednote!

Stará Lubovňa (Spiš).

Pochválen Pán Ježiš Kristus! Ctený pán Redaktor! Ráče prosím uverejniť tento dopis v našom milom Krestane.

V starolubovenskom slúžnovskom okrese na assentírku predvolali 705 vojopovinných, z tých ustanovilo sa len 200, ostatni sú v Amerike; odobrali 61. Smutné sú v tom ohľade terajšie pomery zvlášte v najľudnatejšej obci starolubovenskeho slúžnovského okresu, v Jakubjanoch. Táto obec vyznačila sa doteraz s mocnými a zdravými mláďencami a poskytla vždy moc vojakov, tak roku 1866 v bitke pri Königgrätzi len zo samých Jakubjanov bolo 366 osôb a ku terajšej assentírke zo 120 vojopovinných ustanovilo sa len 7 osôb, aj z tých stal sa len jeden vojakom. Tak sa zdá, že s podobným smutným výsledkom skončia sa assentírky v celej našej spišskej stolici. Ľud popri všeliakých farch, ktoré uvalujú naň liberáli, nenajde doma potrebnej výživy a prinútený je vyvandrovať.

Spišský zpravodajca.

***

Spišská Sobota.

Pochválen Pán Ježiš Kristus. Ctený pán Redaktor! Ráče prosím uverejniť týchto pár riadkov v našom milom Krestane.

Spiškosobotský spolok Červeného kríža koncom

Feller-ov

„Elsa-Fluid“

Istotne účinkujúci liečivý prostriedok proti všelijakým, následkom vlhkosti, prievanu alebo z prechladnutia povstávajúcim bolesťam, táto ochranná známka, ktorú tu ukazujeme, uvádza sa nie preto, aby robila zbytočnú reklamu, lež aby čitateľov chránila pred zmýlením s bezcennými napodobeninami.

Oceňujeme obsah tejto sklenice, lebo sme sa sami presvedčili o jeho výtečnom, bolesť utišujúcom, liečivom, dobrečiniacom účinku zvlášte pri reume a lámke, nervosite, pichaní, trhaní, vytknutiach, influence, bolení rúk, nôh, hlavy, zubov, chrbta a krížov, úsade, ochromení, unavenosti, slabosti očí atď. Jestli aj vy chcete poznať jeho liečivý účinok, spýtajte sa lekára o upotrebovaní Fellerovho Fluidu, keď ku pr. ste znáčení, zachrpnutí, zaslajmovaní alebo pri inakších nemociach.

namenite občerstvuje, oživuje, nervy a svaly posuňuje massirovanie a každodenné umývanie s Fellerovým «Elsa-Fluidom». Vskutku je hodné ustávania objednať no na prábu. 12 malých alebo 6 dvojitych skleníc, alebo 2 špeciálne sklenice franko 5 korún.

***

Keď si pokazíme žalúdok, ztratíme appetít, zlý pocit alebo nevoľu objavíme alebo na zapečenie, krče, zdutie, tãmorrhoidy atď. trpíme, upotrebovãjme s výsledkom Feller-ovã preãisťujúãe rebarbarovã «Elsapilule». 6 škatuliek franko 4 koruny. Obidva výrobky dostã pravã jedine u lekãrnika **E. V. Feller, Štãbica, Kostolná-nlica 18, (Záhrebská stolica).**

minulého roku mal 333 údov, z tých 51 bolo nových. Minuloročný príjem obnášal 18.792 korún 27 hal., výdavkov bolo 18.785 korún 41 h., z toho prírast 27.977 kor 39 h. Súhrn vŕseliakových základín čini 50.353 korún 42 h. V Spišsko sobotskej spolkovej nemocnici cez celý rok opatrovali 317 nemocných asice 214 mužských a 103 ženských. lekárske operácie bolo 51. Nemocnicu so svojou návštevou vyznačila arcikňažna Klotilda a nad všetkým čo videla, vyslovila svoje najúplnejšie uznanie.

Spiškosobotská r. k. dievčenská občianska škola (polgárga) mnišiek 19. apríla sriadila divadelné predstavenie. Žiačky predstavily: «Braterskú lásku» a «Spevavú kuchyňu». Čistý osov obrátil sa na zväčšenie ústavu.

Katolíci poprádskej a hernádskej doliny ako aj Horného Liptova podporujte vašimi vkladmi Spiškosobotskú katolícku Ludovú Banku!

Dopisovateľ.

Nemlumniatka majú byť umele alebo prirodzené nadávané? Jedine prirodzene, zakaľ len možno je to matke. Len v čas potreby a zvláste pri odstavení nemlumniatka, útočíte treba brať k umelému nadávaniu, toto ale potom musí byť skutočne dobré a zárukou zdravej a pevnej chovy nemlumniatka. Ako takýto prostriedok je všestranne známa a každým lekárom odporúčaná Nestlé-ho múka pre deti, ktorá v každej lekárni a drogerii k dostaniu je v dávkach po K 1.80. Dávky na prábu posielala zdarma Henrik Nestlé, Viedeň I. Biberstrasse 26 D.

~~~~~

Hlavylámka.

Kde je malá princezna?

Zadovažujte predplatiteľov pre «Kreššana!»

ANEKDOTY.

No a barva?

Kupec s vínom: Rád by som kúpil z vašeho červeného vína, ale prečo je drahsie ako biele?

Cestovateľ: No čo myslíte, pane, že barvu zadarmo dostaneme?

Obchod je obchod.

Krémár (chváli sa): Dnes som výborné víno kúpil. Škoda že len jeden sudok.

Hosť: A potom kolkoraké víno urobíte z neho?

Už ani honca netrafí.

Prvý poľovník: Hovorila, že barón Haliguli včel ešte horsie striela, ako predtým.

Druhý poľovník: Veru, už ani honcov netrafí.

Prvá otázka.

Otec (svojho spiaceho syna zobúdzá): Juro, Juro! Vstaň hore! Horí škola!

Juro (oči si začne tref): A pán učiteľ už v nej shorel?

Odkazy redakcie.

F. K. K. Nemožné žiadosti nedajú sa uskutočniť. V. O. B. Škoda Vás. Vaším veriacim najpotrebnejšia je Katolícka Ludová Jednota. — Št. V. N. Už je pozde milý drozde.

NESTLÉ'OVA
OSVĚDČENÁ **DĚTSKÁ MOUČKA**
ÚPLNÁ POTRAVA PRO KOJENCE.

Dávky na prábu a poučný sošitok o opatere detí zdarma zasiela **HENRIK NESTLÉ**
Wiedeň, I., Biberstrasse 26. D.

Obchodná týždenná zpráva.

V Budapešti, 13. mája.

Úradne značené ceny za 100 kilogrammov.

Pšenica tiská, nová	---	---	---	kor. 26.30—26.70
» stolnobelohradská,	---	---	---	« 25.65—26.75
» peštianska,	---	---	---	« 25.75—26.80
« banátska,	---	---	---	« 25.45—26.70
Raž prvotriedna	---	---	---	« 20.40—20.85
« druhotriedna	---	---	---	« 20.00—20.30
Jačmeň prvotriedny	---	---	---	« 14.45—15.00
Ovos prvotriedny	---	---	---	« 16.10—16.90
« druhotriedny	---	---	---	« 15.70—16.00
Kukurica	---	---	---	« 13.60—13.80

Otruby drobné	kor. 10 70—11 10
„ hrubé	„ 11 10—11 40

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	20 80	20 50	20 10	19 50	19 10	18 50	18 10
č.		7	7 1/2	8			
K.		17 40	16 20	7 80			

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Strova:

Hrach lúpaný	kor. 42 00—51 00
Hrach nelúpaný, čistý	„ 31 00—36 00
Rasca (kmín)	„ 78 00—81 00
Fazula strakavá	„ 20 00—20 50
Fazula veľká biela	„ 23 50—24 50
Šošovica čistá	„ 40 00—76 00
Mak	„ 72 00—75 00
Konopné semä	„ 26 00—26 5
Zemiaky (hornouhorské) ruzové	kor. 4 70—4 90
„ „ žlté	„ 5 70—5 90
Zemiaky (hornouhorské) biele	„ 4 20—4 30
Datelinové semä červená datelina	„ 185 00—200 00
„ „ lucerna	„ 120 00—170 00
Proso	„ ————

Koloniálny tovar:

Petrolej fiumánsky, krištálový	kor. 41 00—46 00
„ „ White-Star (***)	„ 36 00—40 00
Cukor v klobúkoch	„ 80 50—81 00
„ kockový	„ 82 50—83 00
Spiritus denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill	„ 56 00—57 00

Za 100 kilogrammov.

Mäsité články:

Sviňská masť budapeštianska	kor. 140 00—141 00
Slanina mestská 4-kusová	„ 120 00—121 00
„ „ 3-kusová	„ 128 00—129 00

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena pre «Kreštan»-a:

na celý rok	4 koruny,
na pol roka	2 koruny,
na štvrt roka	1 koruna.
Do Pruska: na celý rok	6 korún.
Do Ameriky: Na celý rok	8 korún.

Administrácia Kreššana.

Fajka opravdovej morskej peny,

pod zárukou.

Prvého radu zaručenej jakosti, ľahko k vyfajčeniu na pekne červeno. Vo veľkosti vzorky ohlasu zodpovednej 5 kor. Väčšie 7, 8, 9 kor. K objednaníu s poštovou dobierkou u

HANNS KONRÁD
vyvozná osada fajiek morskej peny BUDAPEST. 41—280.
Rákóczi-ut 24. N. K.

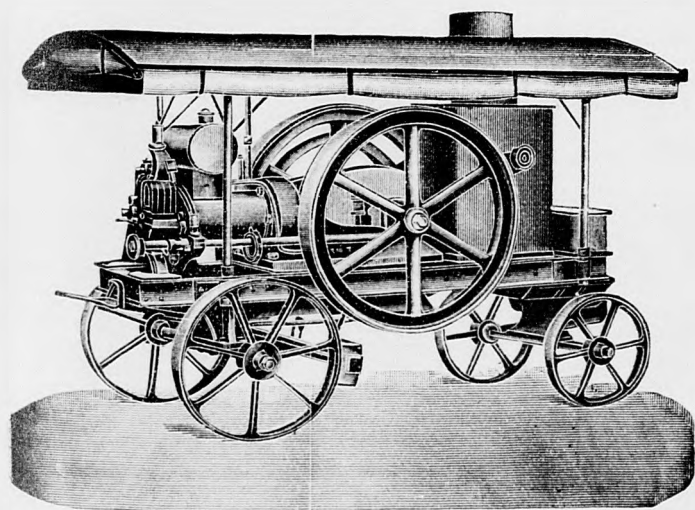

27
Hlavný cenník s
5000 vyobraze-
niami zdarma.

Put' do Šaština.

Veľkotopľčanskí pútnici tohoto roku už viacej nie pešky, lež len po železnici pôjdu do Šaština. Pútnici sa pohnú z veľkotopľčanského nádražia 23. mája o 6. hodine ráno: a späť sa navráfa 25., to jest v pondelok večer. Cestovné trovy sú ešte nie isté, čím ale viacej bude pútnikov, tým lacnejšia bude železnica. Hlásif sa treba čím prv u vodcu pútnikov: u Alberta Porubszky, kaplána veľkotopľčanského.

Zadovažujte predplatiteľov pre «Kreššana!»

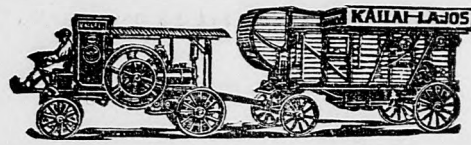

Stroje pre hospodárstvo
parné, benzínové, motory, pluhy, sejačky,
mláťačky, fukáry atď. dodá vam najlepšie
a najdokonalejšie za miernu cenu, našská
kresťanská firma:

F. Haša

továreň strojov hospodárskych k. sp.

Trnava (Nagyszombat)

Známo je vôbec

že len

Ludvika Kállai-ho

motorfabrika

Budapest, VI., Gyár-utca 28.

pri úplnej záruke líruje najchýrnejšie motor-
mlátiace stroje. Po celej krajine pochvalne zná-
mých najlepších a najjednoduchších, pôvodných
Ludvika Kállai motorov prosíme žiadať
obrázkový cenník.

Upozornenie! Ludvika Kállai-ho vychýrenú
motorovú fabriku netreba zameniť s druhými
firmami pod menom Kállai.

Poprád-Felkanská Sparkassa v Popráde.

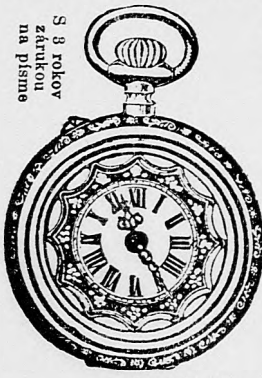
Základný kapitál	540.000 K
Rezervný základ	80.000 K
Vklady	3.000.000 K

Prijíma vklady, dáva od nich

čisté 4 1/2 % -ové interesity

MEVYHADZUJTE PENIAZE

S 9 rokov
zárukou
na písmo

za zlé hodinky, keď u mňa k
dost nín sú -007. Číslo
pôvodné

Delnicke Roskopf

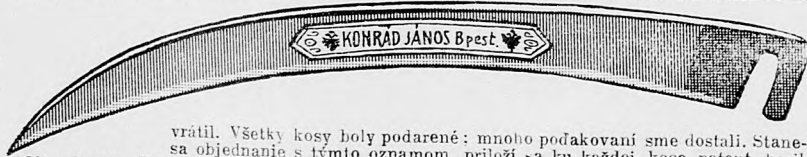
vačkové hodinky za 4.50 K.
Tieto hodinky chodia na ka-
meňoch ich stroj je dokonale
prezkúmaný a napravený. V
páde tovar nesodpovie zame-
ním ho alebo vrátim peniaze.
Veľký výber vačkových ho-
diniek prsténov, zausnic, re-
tiazok, stenných hodín a
budíčkov. Hlavný cenník s
5000 vyobrazeniami zdarma.
K objednávaniu s poštovou do-
bierkou v budapeštianskej
vyvozný dom: **HANNŠ
KONRAD** Budapešt,
41/280. Rákóczi-út 24.
N. K.

Najväčší vývoz hodin Uhorska.

14

Najlepšia kosa na svete je ručená oceľová KOSA KONRADA.

Každý kus vyniká znamenitým rezom, pružnosťou, jakosťou čistej ocele. Zodpovedá sa za každý kus. Nič sa nestava na kocku. Co nezodpovie, nazpät sa prijme. V r. 1913. ani 1 kus sa ne-

vrátil. Všetky kosa byly podarené: mnoho podakovani sme dostali. Stane-li
sa objednanie s týmto oznamom, príloží sa ku každej kose patent. karika
a kľúč zdarma. Pri objednaní 10 kusov 1 kosa zdarma. Pri 25 kusoch 1 nikl. Roskopf-hodinky,
za ktoré sa ručí 3 roky. — Aj sberatelia to dostanú. — Cena ručených kosa je nasledujúca:
70 75 80 85 90 95 100 105 110 cm. O-ia 25, 35, 40 hal. —
2.— 2.10 2.20 2.30 2.40 2.50 2.60 3.— 3.20 kor. Kladívko a nákovka 1 K
70 hal. — Čistá oceľ.
Môže sa objednať s dobierkou u **HANNŠ KONRADA** na sklade budapeštianskom.
Budapest, 41—280., Rákóczi-út 24. N. K. Hlavný cenník s 5000 vzorkami zdarma. (3)

Tlačou Stephaneum uč spol. v Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28/a.

Lačné česke perie!

5 kilo nové
tmavé driapané
9,60 K, lepšie
12 korún. Biele
mäkké, jak pá-
per 18 K, 24 K.
Biele ako snah
mäkké jak pá-
per, drapané 30,
36, 42 K. — **Metové posteľe.**
A červeného cinovatu 1 dobre
naplnena perin aa'ebó 1 zpodná
perina 130 cm. dlhá 118 cm. ši-
roká K 10.—, 12.—, 15.—, 18.—,
2 metre dlhá, 140 cm., široká K
13.—, 15.—, 18.—, 21.—. Poduška
80 cm. dlhá 58 cm. široká K 3.—,
3.50, 4.—, 90 cm. dlhá, 70 cm.
široká K 4.50, a 5.50. Krom toho
shotovujeme vo veľkosti dla vole.
Trojdílovú srstennú matrac na
jednu postel K 27.— lepšej ja-
kovosti K 38. Zastielky výše
10 korún franko s poštovou do-
bierkou. Výmena a navrátenie
dovoluje sa pri náhrade porta.
Benedikt Sachsel, Lobes
134. pri Pilsen (Čechy).

Najlepší český prameň k objednaníu.

Lačné perie na postel

1 kg. nové
dobré drá-
pané 2 K,
lepšie 2
koruny 40
hal.; pri-
ma pelbiele 2 koruny 80
halierov; biele 4 K, biele
páperové 5 K 10 h.; 1 kg
velmi fajne, ako snah biele,
drapané 6 K 40 h., 8 K.;
1 kg. papierie, sivé 6 K, 7
K; biele ľanové 10 K; naj-
fajnejšie papierie z prs 12 K.
Pri oblednaní 5 kg. franko.

Hotové posteľe

z hustej tkniny červeného,
modrého, bieleho alebo
žltého nankingu, 1 perina.
180 cm. dlhá 120 cm široká
s dvomi podhlavkami, každý
80 cm. dlhý, 80 cm široký
naplnený novým, sivým,
velmi trvácim mäkkým perim
16 K; polpapierie 20 K; pa-
perie 24 K; jednotlivé periny
10 K, 12 K, 14 K, 16 K;
podhlavky 8 K, 8 K 50 h.,
4 K. Periny 200 cm. dlhé
140 cm. široké 18 K, 14.70
K, 17.80 K, 21 K. podhlavky
90 cm. dlhé 70 cm. široké
4.50 K, 5.20 K, 5.70 K.
Spodné periny z pevného
vražkovaného grádu 180 cm.
dlhé, 116 cm. široké 12.80,
14.80 K. Vývez s poštovou
dobierkou od 12 K počnúc
franko. Výmena alebo návrat
dovolené. Za nezopovedné
návrat peňazi obšírny cenník
zdarma a franko.

S. Benisch v Deschenitz
č. 826., (Čechy.)

Sklad: Budapest, IV. Ferenc
József-rakpart 21.

Med. univ.

Dr. STEFUNKÓ L. mestský lekár
Nagyszombat.

Od 1-ho mája býva

v **Kossuth Lajos-ulici pod č. 6.**

Vedľa jezuitského kostola.

„TOKIO“

KYNOŽENIE OTLAKOV

so zázračným úspechom
dávká 60 halierov. Dorába
Anton Tömöry, Cegléd.
K dostaniu v každej lepšej
lekárni. Istotné vyliečenie.

Umelecký ústav ko- stolného zariadenia.

Vlastné dóroby! **Karol Prin-
ner**, majiteľ knieža-primaciál-
nych dvor. zasielajúcich obvod-
dov: **Brix a Anders, Zambach a
Müller** Budapest IV., Váci-u. 61.
Viedeň IX., Maximilianplatz 3.
Umelecký ústav kostolného za-
riadenia: Omšové rúcha, plu-
viále, baldachny, úplné ornáty,
kostolná bieležen, alby, kamže,
atď. Strieborný tovar kostolného
náradia v jednoduchom a v naj-
skvostnejšom vyhotovení, svie-
niky, kalichy, ciboria, pastorále,
križe, kadidlá. Kostolné a spol-
kové zastavy, čipky a vyšívania
umeleckého vystrojenia.

Vyborné sijáce stroje,

tak tiež bycikle
a gramofóny
vo veľmi ľáv-
nych cenách
na sklade má

JOZEF HABAN
Budapest, VII., Almássy-tér 14.

Pýtajte si veľký obrázkový
cenník zdarma.

Ladislav Germán

ústav umeleckých kostol-
ných tovarov, VIEDEŇ VII.,
Mariahilferstrasse 96.

Jediný chýrny obvod uhorský
vo Viedni.

Ku zariadeniu kostolov a kápl-
níek v bohatom výbere a pri
najvýhodnejších cenách odporú-
čam nasledujúce predmety:
omšové rúcha, pluviále, ornáty,
baldachny, zastavy, um. čipky,
hodabné látky, Kalichy zvlášť-
neho dórobu, ciboria, monsttran-
cie, lampy večného svetla, svie-
niky, kadidlá, atď. Sochy svä-
tých, obrazy križovej cesty. —
Jedným slovom všetky predmety
k zariadeniu kostolov. — Uznaná
spolahlivosť. Presná a solidná
výsluha.

Najnovší obrázkový cenník, na
žiadosť rozpočet a hotová za-
sielka vzoriek.

Za učňa

hľadá sa šikovný chlapec
do poriadneho kresťan-
ského domu ku krajčír-
skému remeslu na štyri
roky s celým zaopatrením.
Karol Novák krajčírsky
majster Budapest. VIII., Jó-
zsef-körut 15. 880

Hrebičkové kvietka

kupujem v každom množ-
stve. O ponúkaniia prosí
drogista **Fridrich Detsinyi**
Budapest, V., Váci-körut 6.

„Jágerská voda“ (žalúdkove kvapky).

Shotovujú v lekárni milosrdných bratov v Jágrí (Eger).

Tento výtečný liek už viac ako od 100 rokov po všet-
kých stranách Uhorska a zahraničia so zvláštnym úspe-
chom upotrebuju pri vnútorných neduhoch, aké sú: *nechuť
k jedeniu, krče v žalúdku, závrat, kolika, mdloba,
zimnica a krče zapríčinené vetrmi atď.* — Zovnútorne
ale proti *rheume, pakostnici, hlavybolu* a bolesti na akej-
koľvek čiastke tela s úspechom potrebujú sa ku potieraniu.
Ponevác „*Jágerská voda*“ následkom mimoriadnej zvlášť-
nosti jej veľmi je rozšírená, preto ju často padelajú, z tej
príčiny *dávajme* **Granát Jablkom** *ozdobeným olo-
pozor na pôvod- veným kupakom
nú modrú flášku zatvorenú.*

Na základe r. 1905. pod číslom 7075/IV. vydaného
nariadenia ministerstva vnútra „*Jágersku Vodu*“
shotovovať slobodno jedine v *Jágerskej* **lekárni Mílo-
srdných bratov** a len ziad. dovol. je do obchodu ju uvádzať.

Malá fláška 50 h., stredná fláška K 1.50,
veľká fl. K 3.— 12 malých flášiek K 5.—
12 stredných flášiek K 15.— 12 veľkých
flášiek K 28.— 6 veľkých flášiek K 15.—
K objednávaniu v *lekárni Milosrdných bratov*
v *Jágrí (Eger)*. *Jágerská voda* k dostaniu je
vo všetkých *lekárniach a drogeriach Uhorska.* Ochr. známka.

